

Raadsvoorstel-advies

Aan:	de gemeenteraad	Van team:	Financiën
Portefeuillehouder:	Wethouder Van Diepen	Adviseur:	Dolf Rientjes
Betrokken portefeuillehouder:	Wethouder Bais, Burgemeester De Boer, Wethouder Camara, Wethouder De Vrij, Wethouder Nanning, Wethouder Wagner	E-mail:	d.rientjes@denhelder.nl
Classificatie:	Openbaar	Kenmerk:	0000495006
		Datum voorstel:	16 september 2025
Onderwerp:	Voorstel tot vaststellen Programmabegroting 2026		

Publiekssamenvatting:

De programmabegroting 2026-2029 laat zien aan welke doelen en ambities wordt gewerkt in 2026. In de begroting ligt de nadruk op het uitvoeren van de eerder gemaakte keuzes, zij is beleidsarm opgesteld. Omdat de bijdrage van het rijk minder daalt dan in de begroting 2025 werd verwacht, is er een positief financieel resultaat. Voor een aantal zaken die volgend jaar opgepakt moeten worden wordt de gemeenteraad in een apart voorstel gevraagd om in te stemmen met nieuwe uitgaven. Het positieve resultaat wordt na vaststelling meegegeven aan de volgende bestuursperiode. Een onderdeel van de begroting is het vaststellen van de tarieven voor de gemeentelijke belastingen en heffingen. Ook in 2026 is het nodig een verhoging voor gestegen prijzen door te voeren. De onroerende zaakbelasting stijgt met 3,5%, de afvalstoffenheffing gaat van € 499 naar € 523 voor een meerpersoonshuishouden en het tarief voor het rioolrecht van € 200 naar € 216.

Geadviseerd besluit:

Het college besluit de gemeenteraad voor te stellen:

1. de programmabegroting 2026 vast te stellen en kennis te nemen van de meerjarenraming 2027-2029;
2. in te stemmen met het voorstel om in de afvalstoffenheffing de toerekening van BTW met € 218.000 te beperken en de kostendekkendheid vast te stellen op 98%;
3. de begroting 2026 en de doelen en activiteiten voor 2026 vast te stellen conform het totaaloverzicht op pagina 42
4. een krediet van € 20.752.000, voor de noodzakelijke vervangingsinvesteringen 2026 beschikbaar te stellen conform onderdeel b van het meerjareninvesteringsplan 2026-2029 van het Investeringsprogramma zoals opgenomen in bijlage 1 op pagina 87.

Aanleiding en context

In de raadsvergadering van 7 juli 2025 heeft de gemeenteraad de opdracht gegeven om voor 2026 een beleidsarme begroting aan te bieden waarin geen nieuw beleid is verwerkt. Met dit voorstel wordt aan die opdracht invulling gegeven. Het tweede deel van de opdracht is dat er een apart voorstel wordt aangeboden met beleidsintensiveringen en mogelijke versoeringen.

Doelen en resultaten

Het doel van de programmabegroting is het vaststellen van de kaders voor de uitvoering van het beleid in 2026 en daaraan verbonden financiën. De begroting 2026 is een beleidsarme invulling. Dit betekent dat er geen nieuwe keuzes in zijn verwerkt, maar wel het voortzetten van het eerder vastgestelde beleid. Om de doelstellingen te bereiken zijn activiteiten aan de doelen gekoppeld. Per doel zijn één of meer activiteiten benoemd. Met de vaststelling van de programmabegroting stelt de gemeenteraad het financiële kader voor 2025 vast. Aanvullende keuzes en maatregelen komen aan de orde in de 1e begrotingswijziging 2026.

Kaders en omstandigheden

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv).

Visie planning en control 2023.

Verordening ex artikel 212 Gemeentewet (Financiële verordening 2024).

In de kaders is bepaald dat de begroting van de gemeente jaarlijks vóór 15 november wordt vastgesteld.

In de Visie op planning en control is vastgelegd dat de begroting compacter wordt opgesteld en de activiteiten meer concreet worden geformuleerd. Bij de handeling van de jaarstukken 2024 is toegezegd om de verbetering van de informatie over de mate waarin de activiteiten daadwerkelijk bijdragen aan het realiseren van de gestelde doelen in een apart traject onder te brengen. Dit traject start in het najaar van 2025. De uitkomsten hiervan worden eerst zichtbaar in de begroting 2027 en de daarop volgende jaren.

Argumenten en alternatieven

De begroting presenteert beleidsarm de doelen en activiteiten voor 2026. Er zijn geen voorstellen voor nieuw beleid in opgenomen. Bij de vaststelling van de begroting wordt één keuze voorgelegd aan de raad inzake de hoogte van de afvalstoffenheffing.

1. Sluitende begroting

Er is sprake van een reëel structureel sluitende begroting volgens onze toezichthouders als de begroting reëel is en in 2026 òf 2029 de structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten. In de beleidsarme begroting voldoen alle begrotingsjaren hieraan. In de begroting 2026 is sprake van een overschot in 2026 van € 0,4 miljoen, dat voor € 1,1 miljoen is ingevuld met incidentele uitgaven uit eerdere besluitvorming.

2. Weerstandsratio

De weerstandsratio bedraagt in de beleidsarme begroting 3,1 en voldoet daarmee aan de norm voor de minimale omvang. De minimale omvang is vastgesteld op 1,0.

3. Uitkering gemeentefonds

In de begroting is de uitkering uit het gemeentefonds opgenomen conform de meicirculaire 2025. De uitkomst meicirculaire zorgt voor een gedeeltelijk herstel van de bijdrage van de rijksoverheid. Hierdoor kunnen de onvermijdelijke financiële ontwikkelingen worden opgevangen en resteert er ruimte voor nieuw beleid.

4. Taakstellingen zijn gehandhaafd

De taakstellingen zoals eerder in de begroting opgenomen blijven van kracht. Een deel hiervan is gerealiseerd en een deel wordt de komende jaren verder ingevuld. De keuze om een taakstelling te veranderen wordt niet gemaakt in de beleidsarme begroting, dit is onderdeel van de bespreking over de beleidsintensivering en versoeringen in de 1e begrotingswijziging die gelijktijdig in een separaat voorstel aan de raad wordt aangeboden.

Totaal overzicht ontwikkeling begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029

Bedragen x €1.000	2026	2027	2028	2029
Primitieve begroting	781	-242	-149	-149
Eerste tussenrapportage 2025	-2.364	-2.807	-2.622	-3.038
Autonome ontwikkelingen	1.283	1.068	698	-82
Stand beleidsarme begroting 2026-2029	-300	-1.981	-2.073	-3.270

Autonome ontwikkelingen

In de actualisatie voor de begroting zijn de belangrijkste autonome ontwikkelingen:

Bedragen x €1.000	2026	2027	2028	2029
1.1 Kleinere bezetting college 2026	-68	0	0	0
1.2 Opzet regionale bedrijfsvoeringsorganisatie	216	62	0	0
1.3 Overige mutaties kleiner dan € 100.000	43	43	43	43
2.1 Vertraging invoering eigen bijdrage WMO	230	230	0	0
2.2 Zienswijze begroting GGD	150	150	150	150
2.3 Frictiekosten beëindiging subsidie vrijwillig landschapsbeheer	125	0	0	0
2.4 Overige mutaties elk afzonderlijk kleiner dan € 100.000	5	5	5	5
3.1 Bijdrage regionale (economische) ontwikkeling	285	285	285	285
3.2 Betaald parkeren	0	300	0	0
3.3: overige mutaties kleiner dan € 100.000	37	-15	-17	-15
4.1 Frictiekosten realisatie taakstelling beheerkosten zwembad	138	88	0	0
4.2 Vervangingsinvestering lichtmasten en verkeersregelinstallatie	0	104	102	100
4.3: overige mutaties kleiner dan € 100.000	36	23	51	27
5.1 Meicirculaire 2025	519	-143	-219	-1.123
5.2 Financiering	-110	-154	-154	-154
5.3 Toename onderhoudslasten	300	400	500	600
5.4 actualisatie lasten investeringskredieten	-598	-310	-49	0
6.1 Incidenteel groter resultaat efficiency organisatie	-24	0	0	0
Totaal autonome ontwikkelingen	1.283	1.068	698	-82

Duurzaamheid

In de begroting zijn activiteiten opgenomen, die leiden tot een duurzamer Den Helder. De activiteiten vloeien voort uit het bestaande meerjarige beleidskader. Langs de weg van de vervangingsinvesteringen worden ook bijgedragen aan duurzaamheid. Bij vervangingsinvesteringen wordt verbeteringen op dit vlak meegenomen, soms met behulp van subsidies van de rijksoverheid.

Bestuurlijke vernieuwing

De begroting 2026 is ook beschikbaar als webversie. In de webversie kan tussen onderdelen van de begroting worden genavigeerd.

Financiële consequenties

De begroting is beleidsarm opgesteld met in alle jaren een voordelig saldo. Dit saldo ontwikkelt zich in de begroting van bijna € 0,4 miljoen voordelig in 2026 naar bijna € 3,4 miljoen voordelig in 2029.

Binnen de beleidsarme begroting zijn in 2026 voor € 1,1 miljoen incidentele uitgaven opgenomen. Deze uitgaven zijn eerder vastgelegd in de begroting 2025 en de eerste tussenrapportage 2025.

Weerstandsvermogen en solvabiliteit

Het weerstandsvermogen 2026 bedraagt in de begroting 3,1. Dit is de omvang van de algemene reserve (€ 22,4 miljoen) gedeeld door het benodigde bedrag voor risico's (€ 7,2 miljoen).

Na vaststelling van de programma begroting wordt in de eerste begrotingswijziging voorgesteld om nieuwe uitgaven op te nemen. Het weerstandsvermogen daalt dan naar 2,7. Daarmee voldoet de begroting aan de eis dat het weerstandsvermogen groter is dan 1,0.

De solvabiliteit, het eigen vermogen als deel van het totale vermogen, blijft lager dan 20%. Dit is het gevolg van een groter bedrag aan investeringen dan het bedrag aan afschrijvingen. De solvabiliteit van Den Helder wordt sterk beïnvloed door de omvang van de leningen die zijn aangetrokken ten behoeve van derden. In totaal is dat ruim € 70 miljoen. Als dit bedrag buiten beschouwing wordt gelaten is de solvabiliteit groter dan 20% van het balanstotaal. Dit doet niets af aan het feit dat door de hogere som aan investeringen dan afschrijvingen de solvabiliteit daalt.

In de begroting is geen rekening gehouden met de effecten van de voorstellen die op Prinsjesdag, 16 september 2025, door het kabinet worden gepresenteerd. De financiële gevolgen worden in een raadsinformatiebrief opgenomen zodat de informatie beschikbaar is voor de behandeling van de begroting. De verwerking van de effecten vindt plaats in de eerste tussenrapportage 2026 welke in het voorjaar van 2026 wordt aangeboden.

Uitvoering en planning

De vastgestelde begroting vormt de basis voor de uitvoering van het beleid in 2026. In de eerste begrotingswijziging 2026 wordt dit aangevuld met beleidsintensiveringen. Via twee tussenrapportages in 2026 wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang.

Communicatie

De begroting 2026 is voor iedereen beschikbaar via een speciale webversie. Over de begroting wordt een persbericht uitgebracht.